

Turkic Weekly

2015/7

Turkic Weekly 72015 (14-20 Aralık)

Turkic Weekly, Sizi Türk dünyasındaki son gelişmelerin nabzını tutmanıza yardımcı olacak haber kaynağıdır. **Turkic Weekly** Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden kilit öneme sahip siyasi, sosyal, ekonomik ve bilimsel olaylar hakkında güvenilir bilgi ve güncel analiz sunmaktadır.

Bu haber bülteni **Uluslararası Türk Akademisi** tarafından hazırlanmıştır.

KAZAKİSTAN BAĞIMSIZLIK GÜNÜNÜ KUTLAMAKTADIR

Kazakistan Cumhuriyeti, 16 Aralık tarihinde Bağımsızlık Gününü kutladı. 24 yıl önce, 16 Aralık 1991 Tarihinde Kazakistan bağımsızlığını ilan etmişti. İlk önce kardeş Türkiye tarafından bağımsızlığı tanınan genç cumhuriyeti tüm dünya ülkeleri resmi olarak kabul etti.

Bağımsızlık Günü vesilesiyle 15 Aralık'ta yapılan resmi kutlama törenine yabancı ülkelerin büyükelçileri, uluslararası kuruluş yöneticileri, milletvekiller ve Kazakistan'ın aydın kesimi temsilcileri katıldılar. Resmi törende konuşma yapan Kazakistan Cumhuriyeti Devlet Başkanı N.Nazarbayev "Farabi, devletin insan gibi hayatında iki dönemden geçtiğini söylüyor. İlk dünyaya gelişi, ikincisi ise yetişkinler hayatına başlamasıdır." dedi. Bugün Kazakistan devletinin olgunluk dönemine girdiğini belirtmek mümkündür.

Bunların dışında Kazakistan Devlet Başkanı ülke ekonomisinin bütün zorluklara rağmen olumlu büyüme çizgisini muhafaza ettiğini, Nurlu Yol Programı ve endüstriyel gelişimin ikinci beş yıllık planının başlatılmış olduğunu belirtti. 2015 yılında ülkede toplam bedeli 800 milyar Tenge olan 120 proje başlatılmış, 10 bin daimi istihdam yeri oluşturulmuş, gençler ve düşük gelirli aileler için binlerce metre karelik konutlar inşa edilerek teslim edilmiştir.

"Kazakistan, Çehre Değiştirmiş Büyük Bozkır Devletidir. Yeni kuşak Kazakistanlıların yaptıklarımızla gurur duyarak değer vereceklerinden eminim. Zorlukları yenme konusundaki tecrübelerimizde metin hareketlerimizi ve bilgelik örneklerini bulacaklardır", dedi N.Nazarbayev.

SÜRIYE BARIŞINA DOĞRU ATILAN ADIMLAR

Geçen hafta BM Güvenlik Konseyi'nde Süriye ile ilgili iki önemli belge kabul edildi. 17 Aralık'ta Güvenlik Konseyi üyeleri IŞİD terör örgütüne karşı yaptırımlar ve terör örgütlerini finanse etme ile mücadeleyle yönelik tasarımı oy birliği ile kabul ettiler. Buna göre, terörü destekleyenlerin aktiflerinin dondurulması, seyahat yasağı ve silah ambargosu gibi yaptırımlar kullanılabilir.

Bu doğrultuda bütün ülkelerin önümüzdeki 120 gün içinde IŞİD'in finanse edilmesinin durdurulması ile ilgili atılan adımlar hakkındaki bilgi paylaşımında bulunmaları istenmektedir.

Yaptırım tasarısının Rusya ve ABD tarafından hazırlanmış olduğunu belirtelim. BM'de tasarı kabul edilmeden iki gün önce ABD Devlet Sekreteri John Kerry Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'le görüştü. Görüşmenin genel atmosferi ve iki siyasetçinin yaptığı açıklamalardan tarafların Süriye krizinin çözümü ile ilgili önemli konularda ortak noktada buluştukları anlaşıldı.

ABD ve Rusya temsilcilerinin sıkı kulis çalışmalarından sonra iki ülkenin üzerinde sağladığı uzlaşma konuları BM Güvenlik Konseyi üyeleri tarafından 18 Aralık'ta kabul edilen ikinci kilit belgenin temeline alınmıştır.

Belgede Süriye yönetimi ve muhalefet arasında görüşme yapılması gerektiğinin altı çizilmektedir. Görüşmeler BM himayesi altında Ocak 2016 tarihinde başlanması beklenmektedir. Belgede ayrıca seçimlerin serbest ve dürüst yapılması, geçiş hükümetinin oluşması ve Süriye Anayasası'na değişikliğin yapılması öngörülmektedir.

Muhalefet güçleri ve silahlı örgütlerin terör örgütü olup olmadığını ve bunların arasında Süriye hükümeti ile siyasi diyaloga girebilenleri belirleme konusundaki çalışmalar sürmektedir.

PUTİN TÜRK DÜNYASI ÜZERİNE

Bilindiği üzere yılın sonlarına doğru Rusya Devlet Başkanı V.Putin ülkesi ve dünya gündeminde yer alan en güncel konular üzerine olan görüşlerini kamuoyuna duyurduğu basın toplantısını gerçekleştirdi.

V.Putin 17 Aralık'ta yapılan olağan geleneksel basın toplantısında Tataristan gibi Türk dilli özerk ülkeler dahil olmak üzere Türk dünyası ve Rusya arasındaki ilişkilerin gelişmesi konusu üzerinde durdu.

Bu bağlamda Rusya Devlet Başkanı V.Putin, Rusya'nın Türk dilli halklarla bağlarını devam ettireceğini: "Rusya'nın Türk dilli halkları Rusya'nın bir parçasıdır. Yaptığım Ulusa seslenişte kardeş halk olarak sözkonusu ettiğim Türk halkı ve diğer Türk dilli halklar olduğu gibi ortaklarımız ve dostlarımız olarak kalacaklardır. Onlarla tabii ki ilişkilerimizi devam ettireceğiz ve devam ettirmeliyiz." sözleriyle ifade etti.

V.Putin Türkiye ile ilişkiler konusunda iki ülke yönetimi arasında mevcut durumda çözülmesi zor olarak görülen çelişkilere bakmaksızın sosyal alandaki ilişkilerin devam edeceğini belirtti.

上海合作组织成员国政府首脑(总理)理事会第十四次会议

14-ОЕ ЗАСЕДАНИЕ СОВЕТА ГЛАВ ПРАВИТЕЛЬСТВ (ПРЕМЬЕР-МИНИСТРОВ) ГОСУДАРСТВ-ЧЛЕНОВ ШОС

2015年12月15日
15 ДЕКАБРЯ 2015 Г.

中国·郑州
Г. ЧЖЭНЧЖОУ, КИТАИ

ŞİÖ İLERLEYİCİ GELİŞİMİNİ DEVAM ETTİRMEKTEDİR

Üç Türk dilli konuşan ülkenin üyesi olduğu Şanghay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) çok önemli görüşmelerin biri yakında gerçekleşti. 14-15 Aralık tarihlerinde Zhengzhou'de (Henan Eyaleti, Çin Halk Cumhuriyeti) ŞİÖ ülkelerinin Başbakanları Konseyi toplantısı yapıldı.

ŞİÖ üye ülkeleri Başbakanlarının katıldığı toplantı çerçevesinde geleneksel olarak enerji, ulaşım, yatırım etkileşimi alanlarda çok taraflı işbirliği konuları masaya yatırıldı.

Hükümet Başkanları bu sene yapılan toplantı esnasında örgüt bütçesinin uygulanmasına dair raporu kabul ederek, gelecek dönemin etkinlikler planını onayladılar ve ayrıca iki önemli karar aldılar. İlki, ŞİÖ Kalkınma Bankası ve Fonunu kurma çalışmalarına devam edilmesi konusundadır. İkincisi, ŞİÖ üye ülkelerinin devlet kurumları arasında enformasyon ve iletişim sisteminin kurulması için kaynak aktarılmasına dair konsensüse varılmasıdır.

Ticaret alanında çok taraflı ilişkilerin derinleştirilmesi gerektiğinin sürekli altını çizen Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Li Keqiang, ŞİÖ çerçevesinde serbest ticaret bölgesinin oluşturulması konusunda net öneriler teklif etti. Çin tarafından bu tür inisiyatifler daha önce de birçok defa teklif edilmiş, Rusya ve örgüte üye diğer ülkeler önceleri Çin teklifini bloke etmişlerdi.

Bu defa Çin teklifini değerlendiren taraf Özbekistan oldu. Özbekistan Cumhuriyeti Maliye Bakanı ve aynı zamanda Başbakan'ın Birinci Yardımcısı Rustam Azimov yaptığı konuşmasında "Özbekistan Cumhuriyeti ŞİÖ çerçevesinde serbest ticaret bölgesinin oluşturulması konusundaki teklifi incelemeye hazır değildir" sözlerini ifade etti.

Ayrıca ŞİÖ Hükümet Başkanları Konseyi Toplantısına katılan Başbakanlar terörle mücadele alanındaki işbirliği konusunda fikir alışverişinde bulundular.

KIRGIZİSTAN ÇİN'LE YAKINLAŞMAKTADIR

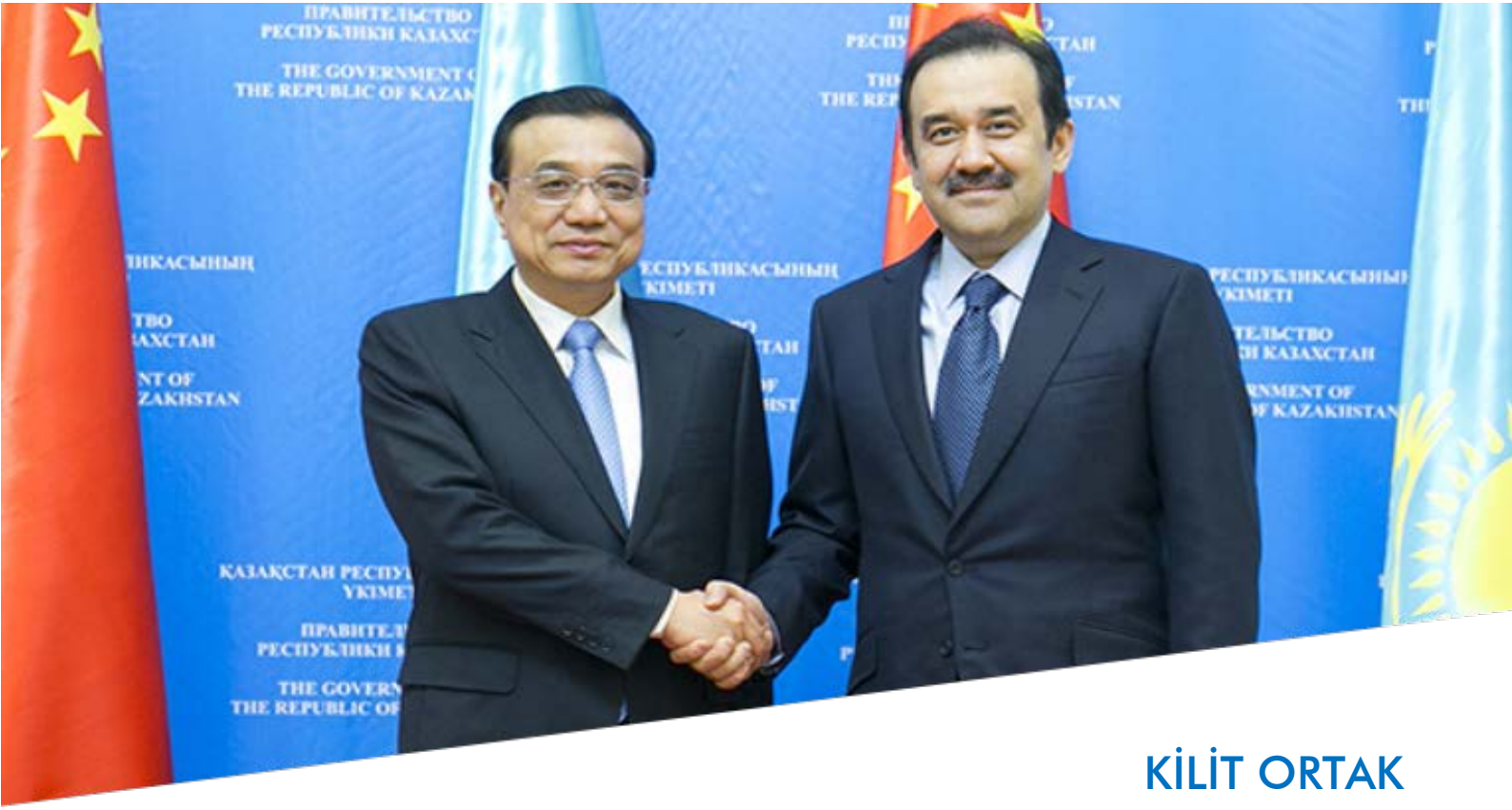
Kırgızistan doğudaki komşusu ile ilişkilerini derinleştirme yolunda. 14-17 Aralık tarihlerinde Kırgızistan Başbakanı Temir Sariyev'in resmi Çin gezisi gerçekleşti.

İki ülke Başbakanının birçok önemli belgeye imza attığı üst düzeydeki görüşmeler esnasında altyapı ve yatırım projeleri masaya yatırıldı.

İkili görüşmelerde ele alınan önemli konulardan biri Çin - Kırgızistan demir yolunun inşaatı projesi olduğu belirtilmektedir. Çin Başbakanı Li Keqiang ile yaptığı görüşmede konuşma yapan Kırgız Başbakanı T.Sariyev Çin tarafından adı geçen projenin hayata geçirilmesinin hızlandırılmasını talep etti. Kırgızistan Başbakanı T.Sariyev yaptığı konuşmada “Çin – Kırgızistan demir yolu projesini İpek Yolu Ekonomi Kemerinin hayata geçirilmesinin bir parçası olarak değerlendirilmekteyiz.” dedi. Daha önce belirtildiği gibi taraflar Ekim ayında bu proje ile ilgili prensip konuları çözüme bağlamışlardı. Kırgız Demir Yolu Devlet Şirketi temsilcisi E.Kayımov'un belirttiği üzere taraflar hararetli müzakere sonucu şimendifer yolu genişliğinin 14-35 olması üzerinde mutabık kaldılar. Uluslararası standartlar bu şekilde olduğundan Kırgızistan tarafı bu ölçüleri kabul etti.

Pekin'de ayrıca Türkmenistan – Çin gaz hattının dördüncü kısmı Kırgız bölümünün inşaatı projesi üzerine yatırım anlaşmasının imzalanması da büyük önem arz etmektedir. Son verilere göre Çin tarafı projenin hayata geçirilmesi için 1,2 Milyar ABD Dolarını ayırmayı planlamaktadır. Kırgızistan topraklarından geçen güzergah şeması tamamıyla onaylanmış bulunmaktadır. Çalışmaların Mart-Nisan 2016 Tarihinde başlayacağı belirtilmektedir.

Başbakan Temir Sariyev'in heyetinde bulunan Kırgızistan Ekonomi Bakanı Arzıbek Kocoşev yaptığı röportajda “Çin, büyük bir ülkedir. Çin'in milyona yakın vatandaşı Kırgızistan'a gelecek olursa bu büyük bir etki yapacaktır. Şu anda vizesiz giriş konusunda görüşmeler yapılmaktadır” şeklindeki ifadeleri kullandı.

KİLİT ORTAK

Kazakistan Başbakanı Karim Masimov'un Çin resmi ziyareti farklı alanlarda ikili işbirliğinin derinleştirilmesini öngören anlaşmaların imzalanması ile sonuçlandı. Kazakistan Başbakanı Çin Halk Cumhuriyeti üst düzey yöneticileriyle ikili görüşmelerde bulundu.

Karim Masimov resmi ziyaret çerçevesinde Kazak Çin Lojistik Parkın bulunduğu Tziansu Eyaleti Lianiyunghan kentini ziyaret etti. Bilindiği üzere bu liman kentten Çin – Kazakistan – Rusya – Belarus güzergahı üzerinden Almanya'nın Duisburg kentine kadar yük trenleri gitmektedir.

Geçen seneki ikili anlaşmalara göre Çin Kazakistan topraklarına bazı üretim güçlerinin konumlandırılması konusundaki programı hayata geçirmekte olduklarını belirtmek gerekir. Bu defa yapılan görüşmeler çerçevesinde Kazatomprom ve China General Nuclear Power Corporation arasında Kazakistan'da yakıt montajında kullanılan üretim fabrikasının inşaatı ve uranyum yataklarının ortak işletilmesi konusunda önemli belgeler imzalandı. Kazakistan ve Çin'in devlet ve iş dünyası temsilcileri tarafından imzalanan anlaşmaların toplam bedeli 10 Milyar ABD Dolarını oluşturmaktadır.

K.Masimov ve Li Keqiyang arasında yapılan görüşme sırasında taraflar imzalanan anlaşmaların Nurlu Yol ve Tek Kemer Tek Yol projeleri çerçevesinde bulunduğu altını çizdiler. Bu doğrultuda iki programla ilgili oluşturulan Ortak Çalışma Grubu tarafından çalışmaların yürütüldüğü bilinmektedir.

Dünya ekonomisi büyümesi hızının durgunlaşması sırasında Kazakistan ve Çin arasındaki ikili ticaret hacminin önemsiz de olsa azalma kaydettiğini belirtmek gerekir. Bu doğrultuda Kazakistan'ın dış ticaret ilişkilerindeki Çin istikameti kilit rol oynamaya devam edecek gibi gözüküyor.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86

57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı

Astana, 010000 | Kazakistan

 @intturkicacadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>